

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЛААР ТӨРӨӨС БАРИМТАЛЖ БУЙ БОДЛОГО

ТАНИЛЦУУЛГА

БОУАӨЯ-ны УАӨХ-ийн шинжээч
Ц.Мөнхбат

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАГВАР

Он цагийн дараалал	Эдийн засгийн загвар	Гол хэрэгсэл
1970-аад он	Хүрэн эдийн засгийн харилцаа	Байгалийн нөөц
1980-аад	Мэдлэгт суурилсан хүн төвтэй нийгмийн харилцаа	Хүн
1992	Тогтвортой хөгжлийн үзэл санааг дэвшүүлсэн	Мэдлэг
2012	2015 оноос хойш дэлхийн улс орнуудын хөгжил нь тогтвортой хөгжил	Ногоон эдийн засаг

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

**НОГООН ЭДИЙН ЗАСАГ
УЛС ОРОН БҮР
өөрийн **ҮНДЭСНИЙ** онцлогт
тохируулан хөгжүүлэхийг
ЗӨВЛӨСӨН**

Парисын хэлэлцээр “Дэлхийн улс орнууд 2050 он гэхэд хүлэмжийн хийн ялгарлаа **тэглэх**”

Үүнд: Байгалийн нөөцийн хамгаалаллын менежмент маш чухал үүрэгтэй.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ДЭЛХИЙН ЧИГ ХАНДЛАГА, ҮНДЭСНИЙ ЭРСДЭЛ

Парисын хэлэлцээрээр дэлхийн дулаарлыг **1.5°C-2°C** -ээс хэтрүүлэхгүй байх зорилтыг тунхаглав.

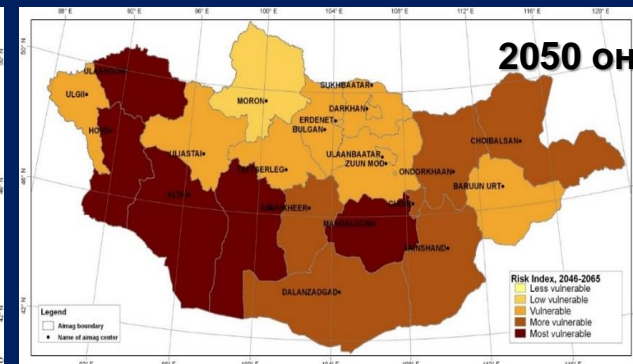
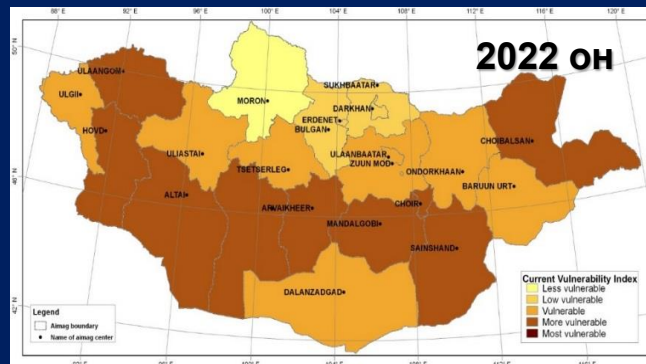
198 УЛС

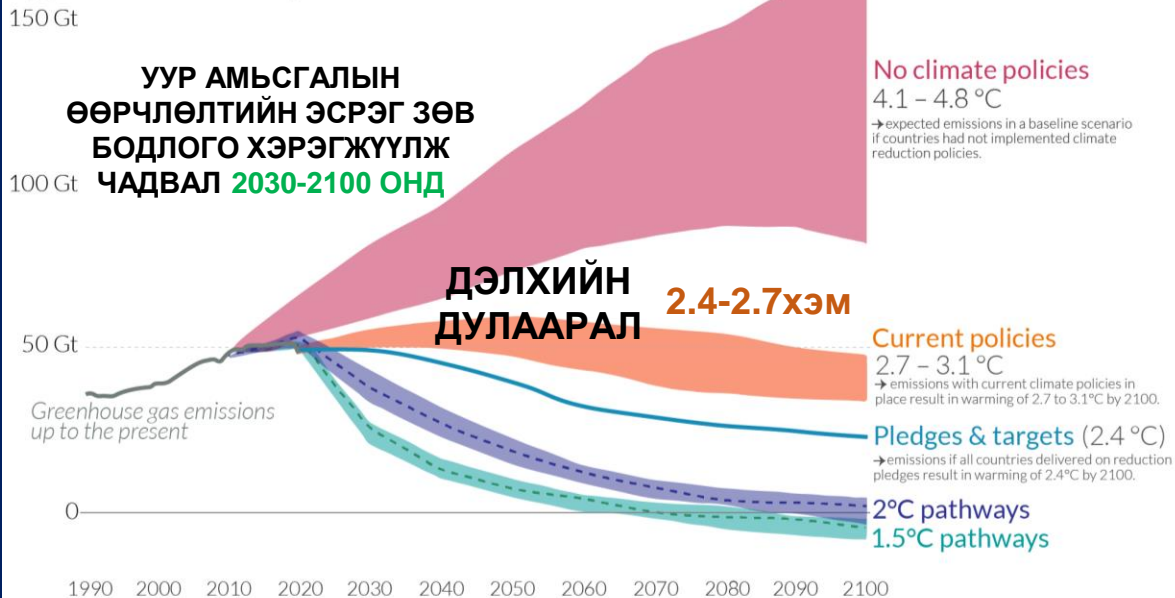
2050 ОНД

УУР АМЬСГАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН
КОНВЕНЦИД НЭГДСЭН

ДЭЛХИЙН УЛС ОРНУУД
ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН ЯЛГАРЛАА
“ТЭГЛЭХ” ЗОРИЛГТОЙ

Annual global greenhouse gas emissions
in gigatonnes of carbon dioxide-equivalents

Байгалийн нөөцийн ирээдүйн эрсдэл

Одоо 2050 он

Нийгэм-эдийн засгийн салбарын
ирээдүйн эрсдэл

Одоо 2050 он

МОНГОЛ ОРНЫ УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

СҮҮЛИЙН 80 ЖИЛД
АГААРЫН ДУНДАЖ
ТЕМПЕРАТУР

2.4 ХЭМ
ӨССӨН ↗

ЖИЛИЙН ДУНДАЖ
ХУР ТУНАДАС

7.3 ХУВЬ ↘

1 ХУНД НОГДОХ
ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН
ЯЛГАРАЛ ДЭЛХИЙН
ДУНДЖААС

2.7 ДАХИН ↗

Цөлжилт, газрын доройтол

76.9%

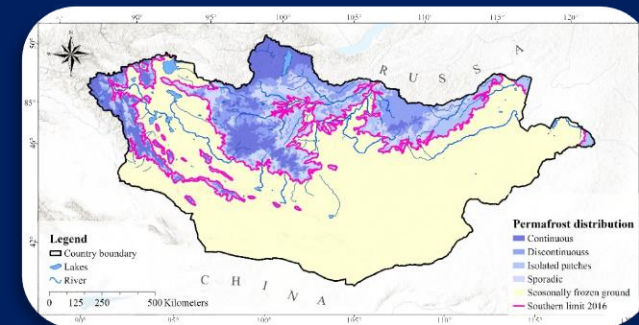
Сүүлийн 20 жилд гамшигт
үзэгдлийн давтагдал

2 ДАХИН ↗

Мөстлийн талбай

50% ↘

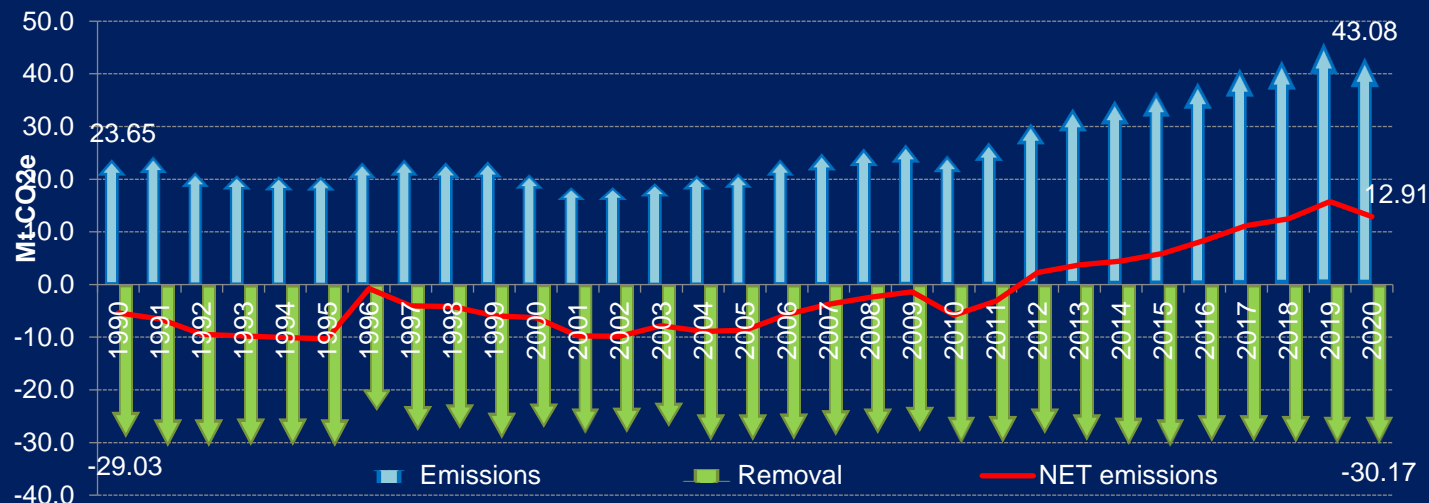
Мөнх цэвдэгтэй газрын талбай

34% ↘

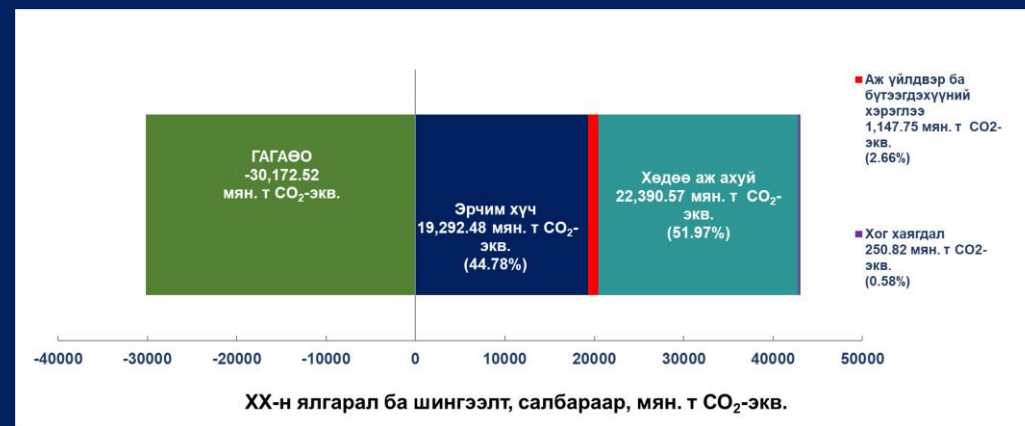
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТ

ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН ЯЛГАРАЛ, ШИНГЭЭЛТИЙН ТООЦООНЫ ҮР ДҮН 2020 ОН

Салбар	XX-ийн ялгарал ба шингээлт, (мян. т CO ₂ -эқв.)		1990 оноос хойших өөрчлөлт (мян. т CO ₂ -эқв.)	1990 оноос хойших өөрчлөлт (%)
	1990	2020		
Эрчим хүч	12,086.55	19,292.48	7,205.92	59.62%
Аж үйлдвэр	284.98	1,147.75	862.77	302.75%
Хөдөө аж ахуй	11,221.64	22,390.57	11,168.93	99.53%
Хог хаягдал	55.62	250.82	195.20	350.95%
НИЙТ (ГАГАӨО оруулаагүй)	23,648.79	43,081.62	19,432.82	82.17%
ГАГАӨО	-29,027.19	-30,172.52	-1,145.33	3.95%
НИЙТ (ГАГАӨО оруулсан)	-5,378.40	12,909.10	18,287.49	340.02%

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УРТ, ДУНД, БОГИНО ХУГАЦААНЫ БОДЛОГО, АРГА ХЭМЖЭЭ

Алсын хараа-2050

Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр

“Шинэ сэргэлтийн бодлого”

Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэл
- Монгол Улсын 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр

Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Арга хэмжээний төлөвлөгөө

Монгол Улсын хөгжлийн 2024 оны төлөвлөгөө

Монгол Улсын хөгжлийн 2023 оны төлөвлөгөө

2050

2030

2025

2024

2023

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛГО

ПАРИСЫН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮНДЭСНИЙ ХЭМЖЭЭНД ТОДОРХОЙЛСОН ХУВЬ НЭМРИЙН ЗОРИЛТ

1 Сааруулах

2 Дасан зохицох

ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН ЯЛГАРЛЫГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Эрчим хүчний салбар

Нийт эрчим хүчний үйлдвэрлэлд сэргээгдэх эрчим хүчний эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх

2030 онд 30%-д хүргэх

Гадагш урсгалтай голын урсацын 10%-г ашиглах

Эрчим хүчний үрэлгэн хэрэглээ, дамжуулах түгээх үеийн алдагдлыг бууруулах

2022 онд ДЦС-ын дотоод хэрэглээг 11.9%, алдагдлыг 13.8%-аар

2030 онд харгалзан 9.1%, 7.8%-аар

Барилгын дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх

2025 онд 30%-аар

2030 онд 40%-аар

Тээврийн хэрэгсэл, хөдөлгүүрийн түлшний зарцуулалтыг бууруулах

ХХАЗ-ын уртыг 2025 онд 6616км, 2030 онд 8055км, 2050 онд 8831км-ээр нэмэгдүүлэх

Нүүрс экспортыг авто тээврээс төмөр замд шилжүүлэх

Хийн болон бага түлш зарцуулдаг тээврийн хэрэгслийн тоог нэмэгдүүлэх

Нийт тээврийн хэрэгсэлд эзлэх хувийг 2030 онд 13% болгох, 2050 онд уг тоог нэмэгдүүлэх

Нийслэлд дулаан цахилгааны үйлдвэрлэлээс бусад хэрэгцээнд түүхий нүүрс хориглох

Сайжруулсан түлшээр орлуулж, түүхий нүүрсний хэрэглээг 50%-иар бууруулах

Эрчим хүчний нэгдсэн сүлжээнд цахилгаан эрчим хүчийг нөөцлөх боломжит технологи нэвтрүүлэх

2023-2024 онд 80 мВт-ын хуримтлуурын станц байгууламж, ашиглах

Цементийн үйлдвэрүүдийн хаягдал дулааныг ашиглах

2025 он гэхэд нийт цементийн үйлдвэрлэлийн 50%-д нэвтрүүлэх

Цементийн үйлдвэрлэлд нунтаг үнс ашиглах

2025 онд жилд 0.5 сая т, 2030 онд жилд 1 сая т цементийн зарим маркийг 25-35% нунтаг үнсний хольцтойгоор үйлдвэрлэх

Хог хаягдлыг ангилан ялгалж, дахин боловсруулах

2025 онд 27%-д хүргэх

2030 онд 40%-д хүргэх

2050 онд 50%-д хүргэх

Ариутгах татуургын байгууламжийн хүчин чадлыг нэмэглүүлэх

2025 онд Улаанбаатар хот болон 15 аймгийн цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөх, шинээр ашиглатанд оруулах

Аж үйлдвэр

Хог хаягдал

ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН ШИНГЭЭЛТИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Мал аж ахуй

Бэлчээрийн даацад тохируулан малын тоог бууруулах

2030 онд 51.6 сая

Малыг эрүүлжүүлэх, чанарыг сайжруулах

Малын эрүүл мэнд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх

Малын ашиг шимийг дээшлүүлэх түүхий эдийн экспортыг нэмэгдүүлэх

Эрчимжсэн мал ахуйг хөгжүүлэх

Махны экспортыг дэмжиж, боломжит нөөцөд хүргэх

Махны экспортыг нийт малын 10.6%-д хүргэх

Тариалангийн газарт ойн зурвас байгуулах

Эрхзүйн орчин бүрдүүлэх, хашаажуулж, хөрсийг салхи, усны элэгдэл эвдрэлээс хамгаалах

Шинээр газар хагалахгүй, атаршсан талбайг эргүүлэн ашиглах

2030 он хүртэл

Хөмрүүлэн хагалах уламжлалт технологигоос бүрэн татгалзах

Цомхотгосон болон тэг элдэншүүлгийн технологийг 2030 он гэхэд бүрэн нэвтрүүлэх

Байгалийн аясаар сэргэн ургалтыг дэмжих, ойжуулах

2022-2030 онд 1 тэрбум мод тарих

2050 онд ойгоор бүрхэгдсэн талбайг 10.5%-д

Түймэрт шатсан болон хөнөөлт шавьжинд нэрвэгдсэн ойн талбайг бууруулах

2025 онд түймэрт 30%-иар, шавьжинд 41%-иар

Газар тариалан

Ой

Усны нөөц

- ✓ Усны нөөц, хангамжийг нэмэгдүүлэх, хэмнэлттэй ашиглах,
- ✓ Усны нөөцийн нэгдсэн менежмент болон экосистемд түшиглэсэн уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох мэдлэг түгээх.

Мал аж ахуй

- ✓ Малын тэжээлийн хангамжийг нэмэгдүүлэх;
- ✓ Чанартай, ашиг шим сайтай малын тоог өсгөх;
- ✓ Малын тоог бэлчээрийн даацад нийцүүлэх

Ойн нөөц

- ✓ Ой, тал хээрийн түймрээс хамгаалах,
- ✓ Ойн санг нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагад эзэмшүүлэх замаар ойн санг хамгаалалтанд авах,

Газар тариалан

- ✓ Тариалангийн үйлдвэрлэлд нийлэг хальсан болон сүрлэн хучлага хэрэглэх,
- ✓ Дуслын болон нэвчүүлэх усалгааны технологи,
- ✓ Тэг элдэншүүлэлтийн технологи нэвтрүүлэх,
- ✓ Ойн зурвас байгуулах

Биологийн олон янз байдал

- ✓ Тусгай хамгаалттай бүс нутаг байгуулах,
- ✓ Биологийн олон янз байдлын хамгаалалт, төлөвлөлтийг хийх,
- ✓ Намгийн нөхөн сэргээлт, хамгаалалтыг хийх,
- ✓ Биологийн төрөл зүйлийн мониторинг хийх.

Олон нийтийн эрүүл мэнд

- ✓ Цаг агаар, уур амьсгалаас хамаарах хувь хүний эрүүл мэндийн боловсрол,
- ✓ Олон төрөлт байгалийн гамшгаас эрт сэрэмжүүлэх систем,

MONGOLIA

ALWAYS MOVING

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАН ТАНД БАЯРЛАЛАА